

READ AGDER

PEDAGOGISK PERSONAL

BARNEHAGE OG SKOLE

HVA ER READ AGDER ?

READ Agder er et implementeringsprosjekt i kommunene i Agder i 2020–2024. Prosjektet er inspirert av «READ – Sammen om læsning» i Aarhus kommune i Danmark. READ er et akronym for «Research in Educational Achievement and Development». READ Agder innebærer implementering av metode og materiell fra READ Aarhus. Prosjektet er finansiert med midler fra Sørlandets kompetansecfond, Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør, Agder fylkeskommune og Statsforvalteren i Agder.

READ Agder består av språk og lesing, tankesett, foreldreinvolvering og at foreldre leser jevnlig med sine barn. I kortversjon handler det om å gjøre tilgjengelig bøker og veiledningsmateriell for barn og foreldre, barnehager og skoler.

I praktisk utførelse er READ Agder et system og en metode der foreldrene leser daglig sammen med sine barn på en planlagt og strukturert måte. Det inneholder et veiledningsmateriell til foreldre i barnehage og barneskole. Formålet er å styrke barnas språk, lesing og innsats gjennom et økt fokus på foreldreinvolvering. Foreldre med barn i barnehage og barneskole får utlevert en mappe med et veiledningsmateriell for hvordan de kan lese med barnet sitt, samt bøker tilpasset barnets alder og nivå. Bøkene leveres tilbake etter endt låneperiode. Foreldrene beholder veiledningsmaterialet.

Den røde tråden i READ Agder er samtalen om bøker FØR, UNDER og ETTER lesingen.

FORMÅLET MED READ AGDER

Formålet med leseprosjektet READ Agder er å gi økt leseglede blant barn og unge og støtte foreldres involvering i barnas lesing. Dette innebærer å styrke barnas språk og leseferdigheter og iherdighet gjennom økt foreldreinvolvering og på den måten bygge bro mellom den læringen som skjer i hjemmet, barnehage og skole. Innsatsen er basert på forskningen i READ Aarhus og andre forskningsprosjekter som viser at når foreldre leser med sine barn, så har det en positiv effekt på barnets språk og leseutvikling.

READ AGDER I PRAKSIS I BARNEHAGE OG SKOLE

Det er personalet i barnehage og barneskole som sørger for informasjon til foreldre, for utlevering av veiledningsmateriell til foreldre og for utlån av lesebager og bøker i READ Agder når de deltar i prosjektet. Foreldrene beholder veiledningsmateriell, mens lesebager og bøker er til utlån.

For barn i alderen 4–5 år i barnehage og 1. og 2. trinn inneholder lesebagen 4–5 bøker samt en mappe med veiledningsmateriell for å understøtte lesingen.

For barn i alderen 1–3 år i barnehage vil barnehagen låne ei lesekasse med bøker til barn i målgruppen. Barnehagen låner ut bøker fra lesekassa til foreldre med barn i aldersgruppen 1–3 år. Foreldrene beholder veiledningsmaterialet for barn i denne målgruppen. I barneskolen vil det samme gjelde for elever i 3.–7. trinn. Her låner skolen ei lesekasse med bøker fra READ Agder. Skolen låner ut bøker fra lesekassa til foreldre med elever i 3.–7. trinn med veiledningsmateriell til foreldre. Foreldrene beholder veiledningsmaterialet. Når alle bøkene er lest, må man bruke det lokale biblioteket for lån av bøker til den videre lesingen.

Implementering og realisering av READ Agder gjennomføres ved at kommunene i Agder med barnehager og skoler deltar i en pulje. Deltakelse i en pulje innebærer arbeid med forankring og informasjon til foreldre og personalet, opplæring av personalet, samt gjennomføring av utlån av lesebager og materiell til foreldre med barn i målgruppa.

Etter deltakelse i en pulje arbeider kommunen med innarbeiding av READ Agder som en fast aktivitet i barnehagenes og skolenes årshjul.

At READ Agder gjennomføres som en fast aktivitet årlig innebærer at barnehagen/skolen bestiller veiledningsmateriell, lesebager med bøker og lesekasser til barn i målgruppa i en bestemt tidsperiode i løpet av et år.

Deltakende barnehager og skoler vil i prosjektperioden delta på årlige nettverkssamlinger for erfaringsdeling og støtte til arbeid med READ Agder i egen barnehage og skole, og i egen kommune.

MÅLGRUPPE FOR OPPSTART OG VIDEREFØRING AV READ AGDER

Målgruppe for oppstart READ Agder:

- barn i alderen 4–5 år i barnehage og deres foreldre/foresatte
- elever i 1. og 2. trinn i grunnskolen og deres foreldre/foresatte

Målgruppe for videreføring av READ Agder i løpet av prosjektperioden:

- barn i alderen 1–3 år i barnehage og deres foreldre/foresatte
- elever i 3.–7. trinn og deres foreldre/foresatte

FORELDRES BETYDNING FOR BARNETS SPRÅK- OG LESEUTVIKLING

READ Agder er en foreldreinnsats der foreldrene gjennom materiellet får veiledning for hvordan de kan snakke med sitt barn om innholdet i det de leser. Foreldre er viktig for barnets språk- og leseutvikling. Når foreldre leser og snakker om bøker med barnet sitt, styrker de barnets språk og kunnskap om bøker og skrivning. Det har betydning for hvordan barnet kommuniserer med andre og forstår verden omkring seg. Jo tidligere foreldre begynner å lese sammen med barnet sitt, desto bedre er det. Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger sier at: *«Ikke vent til barna har et språk før du begynner å lese for dem. Les for dem slik at de får et godt språk».*

Definisjonen på lesing i PISA-undersøkelser (OECD) er: «Lesing er å forstå, anvende og reflektere over skrevne tekster, slik at man kan nå sine mål, utvikle sin kunnskap og delta aktivt i samfunnslivet».

PISA-undersøkelser viser også at barn som blir lest for, blir bedre lesere.

For de minste barna i barnehagen kan foreldre lese bøker med enkle motiver og ord som skaper felles oppmerksomhet og gir barn og foreldre noe å snakke om. Det kan være peke- og følebøker som du lar barnet ta på og bla i. Barnet vil etter hvert oppleve en begynnende leselyst.

For barn i alderen 4–5 år har foreldre gjennom å lese med barnet sitt, mulighet til å vekke sitt barns nysgjerrighet, leseglede og styrke barnets språk og forutsetninger for å bli god til å lese og skrive. Foreldre kan hjelpe barnet sitt godt på vei hvis de leser og snakker om bøker daglig sammen med barnet.

Når barnet går i 1. trinn er foreldre en viktig medspiller for sitt barns lese- og skriveutvikling. Lesing og skrivning har betydning for hvordan barnet klarer seg på skolen og i livet framover. På skolen lærer barnet å lese, og foreldre kan støtte barnets leseutvikling når de leser sammen med barnet daglig. Uansett hvordan barnet

leser, kan foreldre hjelpe barnet med å få lyst til å lese og bli en bedre leser. Foreldre støtter også barnets lesing ved å fortsette å lese høyt for barnet fra bøker som barnet ikke kan lese selv ennå.

Når barnet går i 2. trinn kan foreldre hjelpe barnet med å bli en bedre leser uansett hvordan barnet leser. Barnet blir bedre ved å lese mye. Foreldre kan støtte lesingen til barnet sitt ved å lese sammen med barnet i 15–20 minutter hver dag. Foreldre støtter også lesingen til barnet ved å fortsette å lese høyt fra bøker som barnet ikke klarer å lese selv ennå.

Barnet utvikler sin lesing gjennom alle år det går på skolen. Det er derfor viktig at barnet leser daglig så leseutviklingen ikke stopper opp. For barn i 3.–7. trinn handler det om å bli mer sikker på å lese og å lese mer flytende. Barnet må lese mye, og det skal lese lengre tekster og ulike typer teksten. Barnet skal også bli mer bevisst sin egen leseforståelse og utbytte av teksten. Det er viktig at foreldre fortsatt støtter barnet til å bli en bedre leser, uansett hvordan barnet leser. Foreldre kan støtte barnet ved å interessere seg for barnets lesing, skape gode leserutiner hjemme, og hjelpe barnet til å finne tid og rom til daglig lesing. Foreldre kan også støtte barnet sitt i å stille spørsmål til teksten. Når barnet stiller spørsmål til teksten før, under og etter lesing og kommer med forslag på svar, lærer det å forholde seg til innholdet og forståelsen av det som er lest.

Selv om barn i 3.–7. trinn kan lese selv, bør barnet innimellom få lese høyt for andre. Det gir barnet mulighet til å lytte til egen lesing og bli oppmerksom på lesefeil og misforståelser. Foreldre og barnet kan også skifte på å lese høyt. Det kan hjelpe barnet med å komme i gang med teksten og forstå meningen i det barnet har lest. I veiledningsmateriellet i READ Agder oppfordres foreldre til å fortsette med å lese høyt for barnet sitt. Høytlesingen er med på å gi barnet leselyst og er en god anledning for foreldre til å ha samtaler om tekstens ord og innhold.

SAMARBEIDET MED FORELDRENE I READ AGDER

Det er barnehagen og skolen som introduserer READ Agder for foreldre med barn i barnehagealder og 1.–7. trinn. Barnehagen og skolen har ansvar for utlån av bøker og formidling av veiledningsmateriellet til foreldre med barn i målgruppa. Dette innebærer også å formidle til foreldre at de er en viktig medspiller for sitt barns språkutvikling, og lese- og skriveutvikling.

Foreldre og barna kan lese bøkene i lesebagen og lesekassene fra READ Agder flere ganger, og foreldre kan også oppfordres til å lese andre bøker for barnet. Det er for eksempel en god ide å oppfordre foreldre til å bruke folkebiblioteket for lån av andre bøker enn de som er i lesebagen.

HVOR FINNES MATERIELL OG FILMER?

På www.readagder.no kan du finne

- filmer om READ Agder til barnehage 4–5 år, og 1.–2. trinn på flere språk
- informasjon og veiledninger til foreldre på bokmål og nynorsk, og på andre morsmål
- informasjon om READ Agder, aktuelle nyheter og planer
- ideer til flere bøker for bruk i barnehage og skole
- ideer til hvordan arbeide med dialogisk lesing i barnehage og skole
- ideer til samarbeid med biblioteket om supplerende aktiviteter

HVORDAN BLI MED I READ AGDER?

Dersom din barnehage/skole ønsker å delta i READ Agder, tar du kontakt med oppvekstansvarlig i din kommune. Det er oppvekstansvarlig i kommunen som har ansvar for informasjon til barnehager og skoler i egen kommune, samt for påmelding til deltakelse i puljer.

Etter deltakelse i en pulje i READ Agder, bestiller barnehagen/skolen inn veiledningsmaterielt til foreldre og bøker gjennom prosjektkoordinator READ Agder, se informasjon på www.readagder.no

